

MERSİN ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

THE INVESTIGATION OF ENTREPRENEURSHIP TENDENCY OF MERSIN UNIVERSITY TOURISM FACULTY STUDENTS

Öğr. Gör. Dr. Gülser YAVUZ

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, gulser@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

Arş. Gör. Mehmet BEYAZGÜL

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, mehmetbeyazgul@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

Doç. Dr. Erdinç KARADENİZ

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, ekaradeniz@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

ÖZET

Girişimcilik, ülkelerin gelişme ve kalkınmalarında oldukça önemli bir olgudur. Bu çalışma geleceğin girişimci adayları olabilecek Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek üzere yapılmıştır. 1 Şubat - 30 Mayıs 2018 tarihlerinde yürütülen çalışmada, anket yoluyla veri toplanmıştır. Toplanan anketlerden 390 adet kullanılabilir anket elde edilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde frekans, güvenilirlik, ANOVA, t-testi analizleri yapılmıştır. Analiz bulgularına göre öğrencilerin girişimci eğilimlerinin olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin girişimcilik özellikleri en yüksek oranda “İçsel Kontrol” boyutundadır. “Belirsizliğe Tolerans” boyutu ise genel ölçek ortalamasının altında kalarak en düşük ortalamaya sahip olan boyut olmuştur. “İçsel Kontrol” ve “Yaratıcılık” boyutlarında ise bölümler arası anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Yine çalışmanın bulgularında öğrencilerin cinsiyetine ve yaşına göre girişimci özelliklerinin anlamlı farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerden kendine ait bir işyeri açma düşüncesine sahip öğrenciler ile böyle bir düşüncesi olmayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunda girişimcilik eğilimlerinin olduğu ancak bu konuda izleyecekleri yol ve yöntemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Turizm Fakültesi, Mersin.

ABSTRACT

Entrepreneurship is a significant phenomenon for the development of countries. The present study was conducted to determine the entrepreneurship tendencies of the students of Mersin University, Tourism Faculty, who may be the future entrepreneur candidates. The study was conducted between February 1 and May 30, 2018. The data were collected with questionnaires. A total of 390 questionnaires were usable among the collected ones. The frequency, reliability, ANOVA, t-test analyses were carried out on the data. According to the findings of the analyses, it is possible to claim that the students have entrepreneurial tendencies. The entrepreneurship features of the students are at the highest level in the “Internal Control” dimension. The “Tolerance to Uncertainty” dimension was determined to have the lowest average and was below overall scale average. Significant differences were detected among the departments of the students in the “Internal Control” and “Creativity” dimensions. Again, among the findings of the study, it was also determined that entrepreneurial characteristics showed significant differences according to the gender and age of the students. Besides, significant differences in entrepreneurial tendencies were also detected between the students who had the idea of opening a business that belong to themselves and the students who did not have such an idea. According to the results of the study, it was determined that most of the students had entrepreneurial tendencies; however, they did not have adequate knowledge on the methods they would apply.

Key Words: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Tourism Faculty, Mersin.

1. GİRİŞ

Günümüzde ülke ekonomileri için oldukça önem kazanan girişimciliğin kavram olarak kökeni 13.yy’a kadar dayanmaktadır. Bu dönemde “bir şeyin yapılması ya da bir şeye girişmek” anlamında kullanılan Fransızca “entreprende” kelimesi 15. yy’ da “risk alma davranışı” şeklinde anlam değişimine uğramıştır. 16. yy. itibarıyla ise “yeni bir iş yatırımına girişmek” ve “risk alma pahasına üretim faktörlerini birleştirerek üretimde bulunma faaliyeti” olarak tanımlanır hale gelmiştir (Sincer, 2017: 39). Girişimcilik kavramının tarihsel süreçteki kullanımında ve literatürde farklı şekillerde tanımlanması girişimciliğin sürekli olarak değişen bir olgu olduğunu göstermektedir (Başar,

Tosunoğlu ve Demirci, 2001: 4). Bula (2012: 81), girişimciliğin çok boyutlu bir kavram olarak tek bir tanımı olamayacağını, her şeyin girişimciliği tanımlayan kişinin odak noktasına bağlı olduğunu ifade etmektedir. Bazı araştırmacılar girişimciliğe ekonomik açıdan yaklaşarak açıklamakta, bazıları ise sosyolojik, psikolojik, yönetsel bakışa açılarıyla tanımlamaktadırlar. Davranışsal açıdan yapılan bir tanıma göre: bir fırsatı değerlendirmek, bir iş fikrini tanımlamak, gerekli kaynakları bulmak, daha sonra bir girişimi faaliyete geçirmek ve sonuçlarını almak için gerekli olan faaliyetler bütünüdür ve girişimci düşüncenin temelinde yaratıcı olma yenilikçilik, risk alma ve öncü olma kavramları vardır (Başar vd, 2001: 6). Bu kaynaklar girişimcinin kendisine ait olabilmekte ya da başka kişi ve kurumlardan sağlanılabilmektedir (Küçük, 2007: 23). Nitekim tarihsel süreçte klasik üretim faktörleri olan emek, sermaye ve doğal faktörlere girişimcilik dördüncü üretim faktörü olarak dahil edilmiştir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 6).

Drucker (1984) girişimciliğin yenilikçilik özelliği üzerinde durmuş ve girişimciliği “mevcut kaynakları değerlendirerek yeni zenginlik üreten kapasite yaratan yenilikçi faaliyet” olarak açıklamıştır. Girişimcilik ve onun iktisadi gelişmedeki rolü ile ilgili en çok anılan kişilerden birisi olan Schumpeter de girişimciliği yenilikçilik kavramının etrafında şekillendirmiştir ve girişimciliğin, yeni bir ürünün ya da ürünün daha iyi bir kalitesinin tanıtımı, yeni bir piyasanın açılması, yeni üretim metodu, yeni bir kaynağın bulunması, yeni bir organizasyonun yürütülmesi gibi yenilik odaklı olduğunu belirtmiştir (aktaran Er, 2013: 78).

Küçük (2007: 23) mal veya hizmet üretmek maksadıyla yapılan yatırım etkinliklerine girişim, bu işin sürekli ve bir meslek olarak sürdürülmesini girişimcilik olarak ifade etmiştir. Girişimciler ise üretim faktörlerini bir araya getirerek iktisadi mal ve hizmet üretimi için gerekli girişimi başlatan; ayrıca üretim için gerekli finansman kaynaklarını ve üretimin değerlendirileceği pazarları bulan kişidir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 15). Risk alarak yenilik yapan (TÜSİAD, 2002) ve bir ülkenin gelişme ve kalkınma gücünün dinamosu işlevini üstlenen kişilerdir (Kaya, 2007: 33). Girişimci, toplumda değişimi yaratacak kişi ve kurumlardır (Schumpeter vd.’den aktaran Başar vd, 2001: 4). Bu yaratıcı ve yenilikçi yapılarıyla fırsatları görmekte, değerlendirmekte ve fikirlerini uygulamaya zarar etmeyi de göze alarak dönüştürebilmektedirler.

Girişimler bir ülke ekonomisini oluşturan en küçük yapı taşları olarak, ekonomiye yön vermekte, ekonomik parametreleri değiştirebilmekte ve ondan etkilenebilmektedirler (Özdevecioğlu, 2015: 14). Özellikle 1980’lerden itibaren makro çevresel değişiklikler sonucu, özellikle internet tabanlı işletmelerin başarılı olduğu algısı ile yüksek bir girişimcilik isteği oluşmuştur (Wang ve Wong, 2004: 164). Türkiye’de 1980’li yıllardan itibaren girişimciliğin önemi tespit edilerek, teşvikler artırılmış ve önemli mesafeler kaydedilmiştir. Yapılan çalışmalar yüksek girişimcilik faaliyetleri olan ülkelerin ekonomik büyümelerinin ortalamanın üzerinde gerçekleştiğini göstermektedir. Girişimciliğin son dönemde çok popüler olmasının ekonomik refah üzerinde bu olumlu etkiyi yaratmasının yanı sıra, işsizlik için bir çözüm olarak görülmesi, yeni ekonominin gittikçe güçlenmesiyle değişen ekonomik yapı ve bu yapıdaki önemli rolü ile ekonomi ve işletme alanlarındaki teorik gelişmeler sonucu genel kabul görmesi girişimciliğin önem ve değerini arttırmıştır (TÜSİAD, 2002).

Turizm, dünyada ve Türkiye’de hızla gelişmeye devam eden bir sektör olarak döviz girdisi sağlama, istihdam yaratma gibi birçok ekonomik katkısı nedeniyle ülkeler tarafından önemsenen bir sektördür ve bu sektörde girişimler teşvik edilmekte ve desteklenmektedir. Türkiye de tarihi, kültürel, doğal ve alternatif turizm olanakları ile girişimciler için önemli fırsatlar sunmaktadır. Türkiye’nin girişimcilik konusunda genç, sağlıklı ve hırslı nüfus yapısıyla büyük bir potansiyeline sahip olduğu göz önüne alındığında bu potansiyelin belirlenip, bundan yararlanmak için bu kişilere iyi bir eğitim sunulup, desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 4). Bu bağlamda bu araştırmada turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve çeşitli demografik faktörler ile girişimci özelliklerin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ülkelerin gelişme ve kalkınmalarında oldukça önemli yer tutan girişimcilerin fırsat ve imkânları tespit edip, bunları iş fikrine dönüştüren, üretim unsurlarını ve kaynaklarını koordine ederek topluma katma değer yaratan üretimleri gerçekleştirmeleri nedeniyle girişimciler tüm araştırmacıların ve akademisyenlerin ilgisini çekmektedir (Kaya, 2007: 43). Ulusal ve uluslararası literatürde, özellikle geleceğin girişimcileri olarak eğitim aldıkları dönemde öğrencilerin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik çok sayıda araştırma yapıldığı ve son yıllarda bu araştırmaların artış gösterdiği görülmektedir. Çünkü bu araştırmalar, henüz öğrenci olsalar da geleceğin birer girişimci adayları olarak, tutum ve isteklerinin belirlenmesi ve gerektiğinde girişimciliğe yönelik eğitim programlarının geliştirilmesinin teşvik edilmesi açısından faydalı olacaktır (Wang ve Wong, 2004: 163). Araştırmalarda genel olarak öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarının ele alındığı ve bu boyutların demografik ve aile özellikleri ile karşılaştırıldığı çalışmalar olduğu söylenebilmektedir.

Wang ve Wong (2004), Singapur'da üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ortaya koymak üzere yaptıkları çalışmada cinsiyet, ailenin girişimcilik deneyimi ve eğitim düzeyinin girişimciliği etkilediğini belirlemiştir. Ancak ailenin gelir durumu ve öğrencilerin etnik kökeninin ise girişimcilik üzerinde etkili olmadığını ortaya koymuşlardır. Gürel, Altınay ve Daniele (2010), İngiltere ve Türkiye'deki 409 turizm bölümü öğrencileri ile yaptıkları çalışmada girişimcilik özellikleri, sosyo-kültürel geçmişleri ve girişimci niyetleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Risk alma eğilimi, yenilikçilik, belirsizlik toleransı, kontrol odağı ve sosyo-kültürel faktör boyutlarının ele alındığı çalışmada; öğrencilerin yenilikçilik, risk alma eğiliminin girişimci aileye sahip olma ve girişimcilik niyeti ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu, eğitimin ise girişimci özelliklerini ve niyetlerini geliştirmede çok önemli bir rol oynamadığı ortaya çıkmıştır. İbicioğlu, Özdaşlı ve Alparslan (2009) ise Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde yaptıkları çalışmada öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimci türü tercihlerinde ebeveynlerin etkisini araştırmış, ebeveynlerin demografik özelliklerinin ve teşviklerinin öğrencilerin bu özelliklere sahip olması ve tercihlerinde etkili olduğunu saptamışlardır.

Avşar (2007), Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada iktisadi ve idari bilimler, eğitim, tıp ve mühendislik fakültelerinden mezuniyet aşamasındaki 265 öğrenciye anket uygulamıştır. Sonuçlar, öğrencilerin girişimcilik seviyelerinin orta düzeyde olduğunu ve bu seviyelerin ayrı ayrı girişimcilik özellikleri yönünden test edildiğinde fakülteye göre farklılıkların olduğunu göstermiştir. Ayrıca çalışmada demografik değişkenlerin girişimcilik eğilimini etkilemediği belirtilmiştir. Aynı ölçeği kullanarak yapılan bir diğer çalışmada Eleren ve Sadykova, (2016), Afyon Kocatepe ve Kastamonu üniversiteleri İktisadi ve İdari Bilimler 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile mutluluk algıları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bulgular, mutluluk ile yenilikçilik, insanlarla ilişki, bağımsızlık ihtiyacı ve yaratıcılık boyutları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki, risk alma boyutu arasında ise negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Korkmaz (2012), Bülent Ecevit Üniversitesi, işletme bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile faktörlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, yenilikçilik ve kendine güven boyutlarını ele almıştır. Bu boyutlara verilen cevapların aritmetik ortalamaları alınarak belirlenen sonuçlar öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerine sahip olduğunu göstermektedir. Çalışmada öğrencilerin belirsizliğe tolerans göstermedikleri ve kontrol odağına sahip olmadıkları tespit edilmiştir. İşcan ve Kaygın (2011), Kafkas ve Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler fakülteleri son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada, öğrencilerin girişimcilik özelliklerine sahip olduklarını ancak belirsizliğe karşı tolerans göstermediklerini tespit etmişlerdir. Aydeniz ve Akkuş (2017), ise araştırmalarında üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin yaş, cinsiyet, öğrenim görülen üniversite, bölüm, sınıf, girişimcilik eğitimi alma, yakın

çevresinde girişimci bulunma ve yetişilen yer değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiğini, ancak öğretim türüne, baba ve anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirlemişlerdir.

Bozkurt ve Erdurur (2013), girişimci kişilik özelliklerinden başarıya ihtiyacı, kendine güven, yenilikçi olma, kontrol odağı, risk alma, belirsizlik toleransı boyutlarının girişimcilik eğilimindeki etkisini araştırmak üzere, Düzce Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda eğitim gören 200 öğrenciye anket uygulamıştır. Sonuçlar “kendine güven” boyutu dışında diğer özelliklerin girişimcilik eğilimine etkisinin olduğunu göstermiş ve girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur. Aynı boyutların ele alındığı bir diğer çalışma İplikçioğlu ve Taşer (2009) tarafından Bilecik Üniversitesi ve Dumlupınar Üniversitesi işletme bölümü öğrencilerine yapılmış, 1. sınıflara göre 4. sınıf öğrencilerinin girişimciliğin tüm alt boyutlarında girişimcilik konusunda daha olumlu olduğu bulgusu öne çıkmıştır.

Solmaz vd. (2014) iki ayrı üniversitede turizm eğitimi alan lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerin önemli ölçüde girişimci özelliklere sahip olduklarını belirlemişlerdir. Çalışma bulgularına göre girişimci kişilik özellikleri bakımından lisans ve ön lisans öğrencileri arasında ve sınıfları açısından anlamlı farklılıklar bulunduğu, “Kararlılık” ve “Yenilikçilik” boyutlarında ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Kılıç, Keklik ve Çalık (2012), yine üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Işık, Tırak ve Işık (2016) tarafından Atatürk Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan kız öğrencilerin girişimcilik ve inovasyon eğilimleri incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelecekte turizm sektöründe girişimci olabileceği saptanmış, ayrıca öğrencilerin deneyime açık ve kendilerine güveni yüksek kişiler iken belirsizliğe karşı tolerans konusunda ise kararsız oldukları belirlenmiştir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve çeşitli demografik faktörler ile girişimci özelliklerin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda, 1 Şubat - 30 Mayıs 2018 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm Rehberliği Lisans Programı öğrencilerine bir anket uygulanmıştır. Ankette Avşar (2007)'in çalışmasında geliştirdiği girişimcilik eğilimi ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçek, girişimci özelliklerin 8 boyutunu (belirsizliğe tolerans, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik, insanlarla ilişki, içsel kontrol ve başarıya ihtiyacı) içeren ve her biri 5 adet ifadeden oluşan 5'li Likert tipine göre düzenlenmiş (1: Hiç katılmıyorum- 2: Az katılıyorum 3: Orta derecede katılıyorum 4: İleri derecede katılıyorum 5: Tamamen katılıyorum) ölçektir. Ankete çalışmanın amacına uygun olarak demografik ve aile ile ilgili sorular eklenmiştir. Çalışma verilerinin toplandığı tarihte; Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde 540, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü'nde 164 ve Turizm Rehberliği Bölümü'nde 223 öğrenci kayıtlıdır. Derslere aktif olarak devam eden tüm öğrencilere anket uygulanmış, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin yanıtladığı toplam 390 kullanılabilir anketten elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

4. BULGU VE TARTIŞMALAR

4.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek üzere yapılan frekans analizi sonucu elde edilen bulgular Tablo 1'de yer almaktadır. Buna göre; katılımcıların %47,7'si turizm işletmeciliği bölümü öğrencisidir. Öğrencilerin %38,5 ile çoğunluğu 1. Sınıf, %52,6'sı erkektir. Katılımcıların %67,7'si

21-25 yaş arasında iken, %97,7'si bekârdır. %43,3 oranında öğrenci ise 2 kardeşe sahiptir. İlk-orta öğrenimini köy ya da belde yapanlar oldukça düşük oranda olup, öğrenciler %31,8 oranında il merkezinde öğrenim görmüşlerdir. Ayrıca aylık gelir bakımından öğrencilerin büyük çoğunluğunun 500-1000 TL arası gelire sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin anneleri %76,7 oranında ve babaları %64,9 oranında çocuklarına karşı demokratik bir tutuma sahiptir. Öte yandan öğrencilerin babalarının %75,2'si ve annelerinin %95,9'u girişimci değildir. Öğrencilerin %83,3'ü kendilerinin girişimci özelliklere sahip olduğunu düşünüyorken, %60,3'ü girişimcilik bilgisine sahip olmadıklarını ve %79'u (kadınların %26,5'i ve erkeklerin %16'sı) kendine ait bir iş yeri açma düşüncesinin olmadığını belirtmiştir. İş yeri açma düşüncesi taşıyan öğrencilerin ise %50'si bu konuda izleyecekleri yol ve yöntem konusunda bilgi sahibi değildirler.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Bölüm	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)	Sınıf	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Turizm İşletmeciliği	186	47,7	1.sınıf	150	38,5
Gastronomi	107	27,4	2.sınıf	113	29,0
Rehberlik	97	24,9	3.sınıf	69	17,7
Cinsiyet			4.sınıf	58	14,9
Erkek	205	52,6	Yaş		
Kadın	185	47,4	17-20	106	27,2
Kardeş Sayısı			21-25	264	67,7
Tek çocuk	29	7,4	26-36	20	5,2
2	169	43,3	Medeni Durum		
3	94	24,1	Evli	8	2,1
4	43	11,0	Bekâr	381	97,7
5	23	5,9	Aylık Gelir		
5'den fazla	32	8,2	0-500 TL	148	37,9
İlk-orta öğrenim yeri			501-1000 TL	146	37,4
Köy	21	5,4	1001-1500 TL	65	16,7
Belde	22	5,6	1501-2000 TL	11	2,8
İlçe Merkezi	112	28,7	2000 TL ve üzeri	20	5,1
İl Merkezi	124	31,8	Baba Meslek		
Büyükşehir Merkezi	111	28,5	Girişimci	97	24,8
Anne Tutum			Girişimci olmayan	293	75,2
İlgisiz	16	4,1	Anne Meslek		
Demokratik	299	76,7	Girişimci	16	4,1
Otoriter	70	17,9	Girişimci olmayan	374	95,9
Baba Tutum			Girişimci Özellik		
İlgisiz	36	9,2	Evet	325	83,3
Demokratik	253	64,9	Hayır	65	16,7
Otoriter	79	20,3	İşyeri Açma		
Girişimcilik Bilgisi			Evet	308	79,0
Var	155	39,7	Hayır	82	21,0
Yok	235	60,3			

4.2. Girişimcilik Eğilimi ve Girişimci Özellikler ile İlgili Bulgular

40 maddeli girişimcilik eğilimi ölçeğinin güvenilirliği test edilmek üzere güvenilirlik testi uygulanmış ve 0,906 Alfa değeriyle ölçek güvenilirliğinin “yüksek” olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Tablo 2’de sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin girişimcilik eğilimi ölçeğinin geneli göz önüne alındığında girişimci eğilimlerinin yüksek olduğu söylenebilir. Girişimcilik eğiliminin genel ortalaması 3,7953’tür. Girişimcilik özellikleri alt boyutlarda ortalamalar 2,7713 ile 4,1385 arasında değişmektedir. Girişimci özellik boyutlarında en yüksek ortalamaya sahip olan boyut “İşsel Kontrol”dür. Bu özellik bireylerin geleceklerinin dış etkilerden çok kendi kontrollerinde olduğu inancı anlamına gelmektedir (Solmaz vd., 214: 43). Öğrencilerin aynı zamanda yaratıcılık özelliklerinin de yüksek olduğu görülmektedir.

“Belirsizliğe Tolerans” özellikleri ise genel ölçek ortalamasının altında kalarak en düşük ortalamaya sahip olan özellik olmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri

Girişimci Eğilimi	Ortalama	Standart Sapma
	3,7953	0,50159
Tüm Ölçek için Alpha Katsayısı	0,906	
Girişimci Özellik Boyutları	Ortalama	Standart Sapma
Belirsizliğe Tolerans (BT)	2,7713	0,69341
Bağımsızlık İhtiyacı (Bİ)	4,0810	0,66092
Risk Alma (RA)	3,6062	0,74196
Yenilikçilik (YEN)	4,0800	0,73527
Başarma İhtiyacı (BŞİ)	3,7005	0,82540
İnsanlar ile İlişki (İNİ)	3,8697	0,71894
İçsel Kontrol (İK)	4,1385	0,70248
Yaratıcılık (YR)	4,1154	0,74428

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin okudukları bölüme göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere ANOVA uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre girişimcilik eğilimi ölçeğinin genelinde anlamlı bir farklılık tespit edilmezken, girişimcilik eğilimi ölçeği alt boyutlarından İçsel Kontrol ve Yaratıcılık boyutlarında bölümler arası anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. ANOVA sonuçları tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3: Girişimcilik Eğilimlerinin Alt Boyutlarının Öğrencilerin Bölümlerine Göre Karşılaştırılması

	Bölüm	n	Ortalama	Standart Sapma	F Değeri	Anlam Düzeyi
İçsel Kontrol	Turizm İşletmeciliği	186	4,2065	0,63431	3,634	0,027
	Gastronomi	107	4,1682	0,62414		
	Rehberlik	97	3,9753	0,87047		
	Toplam	390	4,1385	0,70248		
Yaratıcılık	Turizm İşletmeciliği	186	4,1194	0,66459	9,674	0,000
	Gastronomi	107	4,3252	0,65215		
	Rehberlik	97	3,8763	0,90390		
	Toplam	390	4,1154	0,74428		

Varyansların homojenliği testine (Levene) göre varyanslar homojen olduğundan ($p>0,05$) hangi gruplar arasında farklılık olduğunu görebilmek için Scheffe testine başvurulmuştur. Gruplar arası çoklu karşılaştırma (Scheffe) sonucu tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutlarına Göre Öğrenci Bölümleri Çoklu Karşılaştırma (Scheffe) Tablosu

			Ortalama Farkı	Anlam Düzeyi
İçsel Kontrol	Turizm İşletmeciliği	Rehberlik	0,23119*	0,031
	Turizm İşletmeciliği	Gastronomi	0,24307*	0,030
Yaratıcılık	Turizm İşletmeciliği	Rehberlik	0,44894*	0,000
	Gastronomi	Rehberlik	0,44894*	0,000

Not: * $p<0,05$

Tablo 4’te görüleceği üzere İçsel Kontrol boyutunda Turizm İşletmeciliği bölümü öğrencileri Rehberlik bölümü öğrencilerinden daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptirler. Yaratıcılık boyutunda ise Turizm İşletmeciliği ve Gastronomi bölümü öğrencileri Rehberlik bölümü öğrencilerinden daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptir.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış, yapılan t-testinin sonuçları tablo 5’te sunulmuştur. Yapılan t-testine göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 5: Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin Cinsiyet Yönünden Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	t Değeri	Anlam Düzeyi
Girişimcilik Eğilimi	Kadın	185	3,6949	0,50225	3,822	0,000
	Erkek	205	3,8860	0,48457		

Tablo 5'e bakıldığında erkek öğrenciler girişimcilik eğilimi ölçeğine kadın öğrencilerden daha yüksek ortalama atamışlardır. Ortalamalara bakıldığında, araştırmaya katılan erkek öğrencilerin, kadınlara göre nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere ANOVA uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre girişimcilik eğilimi öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermekte olup ANOVA sonuçları tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	n	Ortalama	Standart Sapma	F Değeri	Anlam Düzeyi
Girişimcilik Eğilimi	17-20 yaş arası	106	3,6847	0,56530	4,401	0,013
	21-25 yaş arası	264	3,8469	0,44956		
	26-36 yaş arası	20	3,7013	0,68765		
	Toplam	390	3,7953	0,50159		

Varyansların homojenliği testine (Levene) göre varyanslar homojen olduğundan ($p>0,05$) hangi gruplar arasında farklılık olduğunu görebilmek için Scheffe testine başvurulmuştur. Gruplar arası çoklu karşılaştırma (Scheffe) sonucu tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Yaşa Göre Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin Çoklu Karşılaştırma (Scheffe) Tablosu

		Ortalama Farkı	Anlam Düzeyi	
Girişimcilik Eğilimi	21-25 yaş arası	17-20 yaş arası	0,16221*	0,019

Not: * $p<0,05$

Tablo 7'de görüleceği üzere örneklemin büyük oranına sahip olan 21-25 yaş arası öğrenciler, 17-20 yaş arası öğrencilerden daha fazla girişimcilik eğilimine sahiptirler.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin girişimcilik özelliklere sahip olup olunmamasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış, yapılan t-testinin sonuçları tablo 8'de sunulmuştur. Yapılan t-testine göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri girişimcilik özelliklere sahip olunmasına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 8: Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin Girişimcilik Özelliklere Sahip Olunup Olunmamasına Göre Karşılaştırılması

	Girişimcilik Özelliklerine Sahip Olma	n	Ortalama	Standart Sapma	t Değeri	Anlam Düzeyi
Girişimcilik Eğilimi	Evet	325	3,8408	0,50332	4,088	0,000
	Hayır	65	3,5677	0,42845		

Tablo 8'deki ortalamalara bakıldığında, girişimcilik özelliklerine sahip olduğunu belirten öğrencilerin, girişimcilik özelliklerine sahip olmadığını düşünen öğrencilere göre nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin işyeri açmayı düşünüp düşünmediğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış, yapılan t-testinin sonuçları tablo 9'da sunulmuştur. Yapılan t-testine göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri işyeri açmayı düşünüp düşünmediklerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Tablo 9: Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin İşyeri Açma Düşüncelerine Göre Karşılaştırılması

	İşyeri Açma Düşüncesi	n	Ortalama	Standart Sapma	t Değeri	Anlam Düzeyi
Girişimcilik Eğilimi	Evet	308	3,8619	0,48641	5,247	0,000
	Hayır	82	3,5454	0,48113		

Tablo 9'daki ortalamalara bakıldığında, kendilerine ait bir işyeri açma düşüncesine sahip olan öğrencilerin, böyle bir düşüncesi olmayan öğrencilere göre nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin açmayı düşündükleri işyeri ile ilgili girişimcilik bilgisine sahibi olup olmamalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış, yapılan t-testinin sonuçları tablo 10'da sunulmuştur. Yapılan t-testine göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri girişimcilik bilgisine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Tablo 10: Öğrencilerin Girişimcilik Eğiliminin Girişimcilik Bilgisine Sahip Olunup Olunmamasına Göre Karşılaştırılması

	Girişimcilik Bilgisi	n	Ortalama	Standart Sapma	t Değeri	Anlam Düzeyi
Girişimcilik Eğilimi	Var	155	3,9539	0,47112	5,239	0,000
	Yok	235	3,6907	0,49450		

Tablo 10'daki ortalamalara bakıldığında, işyeri açma yolunda girişimcilik bilgisine sahip olduklarını belirten öğrencilerin, girişimcilik bilgisine sahip olmayan öğrencilere göre nispeten daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

Öte yandan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri; okudukları sınıflarına, kardeş sayısına, öğrenim gördükleri yerleşke türüne, aylık gelire, anne ve baba eğitim düzeylerine, tutumlarına ve anne babanın girişimci mesleklere sahibi olup olmamasına göre anlamlı farklılıklar göstermemiştir ($p>0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimcilik hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler açısından son derece önemli bir kavram olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Günümüzde ekonomik, toplumsal ve istihdam katkıları nedeniyle başta üniversite eğitimi alan öğrenciler olmak üzere toplumun her kesimindeki kişi ve sosyal grupların, inovatif girişim düşünceleri desteklenmekte ve bu bağlamda hem kamu hem de özel kuruluşlar çeşitli finansman kaynaklarıyla desteklenmeye çalışılmaktadır. Dolayısıyla geleceğin girişimci adayları olarak görülen gençlerin, özellikle üniversite eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin artırılması büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim gören Turizm İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm Rehberliği Lisans Programları öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerini, girişim istekleri ve bilgi düzeylerini belirlemek, aileleri ve demografik özellikleri ile karşılaştırmalar yapmak amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin mevcut olduğu ve yüksek olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin en yüksek girişimci özellikleri "İçsel Kontrol" boyutundadır. İçsel kontrol; doğuştan geldiği düşünülen ve daha sonra iş ortamı, toplumda üstlenilen roller, sosyo-kültürel ortam ile kazanılan değer ve inanışlar ile gelişen yetenek, çalışma ve kararlılık gibi özellikleri ifade etmekte (Avşar, 2007: 7-14) ve buradan hareketle öğrencilerin bu niteliklere sahip olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin aynı zamanda "Yaratıcılık", "Yenilikçilik" ve "Bağımsızlık İhtiyacı" özelliklerinin de yüksek olduğu görülmektedir. "Belirsizliğe Tolerans" özellikleri ise Avşar (2007: 48)'ın araştırmasında olduğu gibi genel ölçek ortalamasının altında kalarak en düşük ortalamaya sahip olan özellik olmuştur. Korkmaz (2012) ve İşcan ve Kaygın (2011)'in araştırmalarında ise öğrenciler belirsizliğe tolerans göstermemektedir. Belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme olarak görülen bu özelliğin diğer girişimcilik boyutları gibi yüksek olmaması; kültürel bağlamda belirsizlikten kaçınma eğilimi olduğu kabul edilen Türk toplum özelliği ile açıklanabilir (Erdem, 2001: 55-57).

Girişimciliğe etki eden faktörlerin aile, eğitim, kişisel değerler, yaş, iş deneyimi, rol modeller, devlet vb. faktörler olduğu düşünülmektedir (Hisrich ve Peters, 1995'den aktaran Konaklıoğlu ve Kızanlıklılı, 2011; Müftüoğlu ve Durukan, 2004). Literatür bölümünde de aktarıldığı üzere üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin bu faktörlerle karşılaştırıldığı çalışmalarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görüldüğü gibi anlamlı farklılıkların olmadığı bulgular da yer almaktadır. Bu çalışmada cinsiyet açısından anlamlı farklılık tespit edilmiş ve erkek öğrencilerin, kadınlara nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları görülmüştür. Wang ve Wong (2004) Singapur'daki öğrenciler üzerindeki araştırmalarında cinsiyetin girişimcilik eğilimini etkilediğini, Bilge ve Bal (2012) ise cinsiyet açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını tespit ederken, Avşar (2007)'in çalışmasında bu farklılık sadece "Risk Alma" boyutundadır. Kılıç, Keklik ve Çalık (2012)'un araştırmasında ise erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahiptir. Araştırmanın bir diğer bulgusu olan kadınların erkeklerden daha yüksek oranda kendine ait bir işyeri açma düşüncesinin olmaması konusu birlikte değerlendirildiğinde kadın girişimci adaylarının daha fazla teşvik edilmesi, engellerin kaldırılması ve cesaretlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Turizm sektöründe kadın istihdamı diğer sektörlerle göre yüksek olsa da kadınların ailede üstlenmiş oldukları

roller, sosyo-kültürel özellikler gibi nedenlerle Türkiye’de kadınların iş hayatına katılımı düşük oranda seyretmektedir (İstanbulu vd., 2016: 381-383). Her ne kadar son yıllarda çeşitli desteklerle ve maddi ihtiyaçlar, daha bağımsız, üretken olma gibi nedenlerle kadın girişimcilerin oranı artmış olsa da henüz gelişmiş ülkelerdeki yüksek kadın girişimci oranlarına yaklaşılamamaktadır. Bu nedenle kadınların girişimci niteliklerinin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir (Yetim, 2002: 90; Keskin, 2014: 77).

Araştırmada yaş faktörü girişimcilik eğilimi ile karşılaştırılmış ve örneklemin büyük oranına sahip olan 21-25 yaş arası öğrencilerin, 17-20 yaş arası öğrencilerden daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları görülmüştür. Bölümler arasında da anlamlı farklılıklar tespit edilmiş, “İçsel Kontrol” boyutunda Turizm İşletmeciliği bölümü öğrencilerinin Rehberlik bölümü öğrencilerinden daha fazla, “Yaratıcılık” boyutunda ise Turizm İşletmeciliği ve Gastronomi bölümü öğrencilerinin Rehberlik bölümü öğrencilerinden daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları görülmüştür.

Çalışmanın bir diğer sonucu olarak, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kendilerinin girişimci özellikler taşıdığını düşünmektedir. Girişimci özelliklere sahip olduğunu belirten öğrencilerin, böyle olmadığını düşünenlere nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları tespit edilmiştir. Kendilerine ait bir işyeri açma düşüncesine sahip olan öğrencilerin, böyle bir düşüncesi olmayan öğrencilere göre nispeten daha fazla girişimci eğilimine sahip oldukları söylenebilmektedir. İş hayatına atılma konusunda öğrencilere girişimcilik bilgilerine sahip olup olmadıkları da sorulmuş ve bu yöndeki bulgular; bilgisi olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre nispeten daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları şeklindedir. Öğrencilerin girişimcilik özelliklerine sahip oldukları ve bu bulgularla desteklendiği gibi girişime istekli oldukları kendilerine ait bir işyeri açma ya da iş geliştirme düşünceleri bulunduğu ancak bunun için izleyecekleri yol ve yöntem ile ilgili bilgilerinin olmadığı ya da yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler teorik eğitimlerinin yanı sıra bölümlerine özgü olarak sektördeki zorunlu stajları, rehberlik uygulama gezileri ile alanlarındaki mevcut durum ve uygulamaları görme ve deneyimleme imkânına sahip olmakta ayrıca müfredatlarında temel finans ve işletmecilik eğitimi dersleri bulunmaktadır. Bunlara ek olarak öğrencilere işyeri açma ya da iş geliştirmede izleyecekleri yol ve yöntem ile ilgili akademik ve teknik bilgiler, girişimcilik eğitimleri verilmesi ve desteklenerek teşvik edilmeleri gerektiği söylenebilir. Bu destek ve teşvik konusunda ailelerin etkisi de göz önüne alındığında çocuklarına girişimci özellikler kazandırmaya yönelik davranışları ve hareket etmeleri gerektiği söylenebilir. Öte yandan girişimciliğin gün geçtikçe artan önemi ile devletin de destekleyici ve özendirici politikaları arttırması ve yaygınlaştırmasını gerektirmektedir. Turizm sektörü yukarıda da değinildiği üzere girişimcilere önemli fırsatlar ve teşvikler sunan ve oldukça fazla girişim katılımının olduğu bir sektördür. Özellikle çeşitli yönetsel uygulamalarla uygun koşullar oluşturulduğunda yeni turizm girişimcilik süreçleri oluşturabilecek böylece yerel gastronomi turizmi, kırsal macera turizmi, yavaş yiyecek hareketi, bölgesel dark turizm, otantik restoranlar, yerel etkinlik ve festival turizmi gibi yenilikçi popüler turizm örnekleri girişimcilere dolayısıyla bu branş öğrencileri olan girişimci adaylarına önemli fırsatlar sunabilecektir (Pınar, 2015: 9).

Çalışmanın sonuçlarının geleceğin girişimci adayları olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin durumunu görme, çeşitli faktörlere göre değerlendirme ve elde edilen sonuçlar ışığında gerektiğinde girişimci nitelikler kazandırmaya ve teşvik edilmelerine yönelik eğitim politikaları geliştirmeye yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca Turizm ve sosyal bilimler akademisyenleri, öğretim elemanları ve öğrencilerin kendilerine, konaklama ve yeme içme sektörü, girişim ile ilgili sivil toplum kuruluşları da araştırmadan faydalanabilecektir. Çalışmada öğrencilerin girişimcilik eğilimleri; okudukları sınıflarına, kardeş sayısına, öğrenim gördükleri yerleşke türüne, aylık gelirlerine göre anlamlı farklılıklar göstermemiştir. Çalışmada öğrencilerin ebeveynlerinin meslekleri, eğitim düzeyleri ve çocuklarına karşı tutumları da araştırılmış ve öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde öğrencilerin demografik ve ailevi özellikleri ile girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarının karşılaştırılmalarında farklı sonuçlar elde edilmiş olması göz önüne alındığında bu araştırmaların artırılması ve genişletilmesi önerilebilmektedir.

KAYNAKÇA

- Avşar, M. (2007). “Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesi’nde Bir Uygulama”(Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Adana.
- Aydeniz, N. ve Akkuş, B. (2017). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Munzur Üniversitesi Örneği”, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(13), 162-177.
- Başar, M., Tosunoğlu, T.B.ve Demirci, A.E. (2001). “Girişimcilik ve Girişimcinin Yol Haritası İş Planı”, Eskişehir: Eskişehir Ticaret Odası Yayını.
- Bilge, H. ve Bal, V. (2012). “Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16), 131-148.
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). “Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,8(2), 57-78.
- Bula H. O. (2012). “Evolutionand Theories of Entrepreneurship: A Critical Review on the Kenyan Perspective”, International Journal of Business and Commerce, 1(11): 81-96.
- Drucker, P. (1984). “Innovationand Entrepreneurship: Practice And Principles”, Harper&Row, Publishers, Inc.
- Er, P. H. (2013). ”Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29,75-85.
- Erdem, F. (2001). “Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişisine Kültürel Yaklaşım”, Akdeniz Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (2), 43-61
- Eren, (2016). “Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Nicel Bir Araştırma”, Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi, 1(5), 97-128.
- Eleren, A. ve Sadykova, G. (2016). “Girişimcilik Eğilimi ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”, MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(5), 189-209.
- Gürel, E., Altınay, L. ve Daniele, R. (2010). “Tourism Students’ Entrepreneurial Intentions”, Annals of Tourism Research, 37(3), 646–669.
- Işık, C. Tırak, L. ve Işık, Z. (2016). “Potansiyel Kadın Turizmcilerin Girişimcilik ve İnovasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi”, Ekonomi, Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(1), 31-44.
- İbicioğlu, H., Özdaşlı, K. ve Alparslan A. M. (2009). “Girişimci Özellikler ve Girişimcilik Türü Tercih Üzerinde Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 12(1-2), 521–538.
- İplikçioğlu, İ. ve Taşer, A. (2009). “İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2), 13-25.
- İstanbulu Dinçer, F., Akova, O., Ertuğral Muğan, S. ve Çifçi Aydoğan, M. (2016). “Türkiye’de Turizm Sektöründe Kadın İstihdamı: İmkanlar ve Engeller”, Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal, 1, 379-395.
- İşcan, Ö. ve Kaygın, E. (2011). “Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(2), 275-286.

- Kaya, A.(2007). “Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve Kobi Yönetimi”. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Keskin, S. (2014). “Türkiye’de Kadın Girişimcilerin Durumu”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi 9(1),71-95.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 423-435.
- Konaklıoğlu, E. ve Kızanlıklı, M. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Proaktif Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki”, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 72-92.
- Korkmaz, O. (2015). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 209-226.
- Küçük, O. (2007). “Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi”, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Müftüoğlu, T. ve Durukan, T. (2004). “Girişimcilik ve KOBİ’ler”, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özdevecioğlu, M. ve Karaca, M. (2015). “Girişimcilik ve Girişimci Kişilik: Kavram ve Uygulama”, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Pırnar, İ. (2015). “The Specific Characteristics of Entrepreneurship Process in Tourism Industry”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (34), 75-86.
- Sincer, E. (2017). “Disiplinlerarası Perspektiften Girişimciliğe Bakış, İktisat, Psikoloji ve Sosyolojinin Gözünden Girişimcilik”, Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(1), 36-78.
- Solmaz, S.A., Aksoy, Ö., Şengül, S. ve Sarıışık, M. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(26), 41-55.
- TÜSİAD (2002). “Türkiye’de Girişimcilik”, İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları A.Ş.
- Wang, C.K. ve Wong, P. (2004). “Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore”, Technovation, 24, 163-172.
- Yetim, N. (2002). “Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği”, Ege Akademik Bakış Dergisi, 2(1), 79-92.